

Motion till riksdagen 2025/26:3409

av **Emma Berginger m.fl. (MP)**

Försvarmakten – en trygg och jämställd arbetsmiljö

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka attraktiviteten i att tjänstgöra inom Försvarmakten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minst 40 procent av Försvarmaktens personal till år 2030 ska utgöras av kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarmakten ska arbeta aktivt med jämställdhet och inkludering och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarmakten löpande ska utvärdera förbanden i fråga om deras jämställdhets- och likabehandlingsarbete och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarmakten ska säkerställa att kvinnliga soldater har tillgång till utrustning och skydd som inte hämmar deras rörelser och begränsar deras förmåga och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och utvärdera de arbetsrättsliga förhållandena inom Försvarmakten sett till säkerhet i arbetet och frihet från trakasserier och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om attraktiva villkor, hög säkerhet i arbetet samt möjlighet till kompetensutveckling i tjänsten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att indexreglera värnpliktigas dag ersättning för att det smidigt ska följa samhällets prisutveckling på samma sätt som exempelvis CSN-bidrag och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter för totalförsvarspliktiga som uppstår ersättning att arbeta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarmakten ska säkerställa att befäl på alla nivåer har erforderlig kompetens vad gäller psykisk hälsa och suicidprevention, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka tillgången till psykosocialt stöd för veteraner och civilanställda och deras familjer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetsrätt, jämställdhet och likabehandling inom försvaret

En naturlig del av att driva en feministisk säkerhetspolitik är att säkra goda arbetsvillkor och jämställda och jämlika förutsättningar även inom Försvarmakten. Arbetet med jämställdhet behöver intensifieras och ett aktivt arbete för att öka antalet kvinnor på alla nivåer i Försvarmakten ska bedrivas. I dagsläget har Försvarmakten ett mål om att 30 procent av de värnpliktiga ska vara kvinnor 2025, vilket man tyvärr är långt ifrån att nå. Vi vill att ambitionen höjs till 40 procent år 2030.

Högt satta mål räcker dock bevisligen inte i sig. Vi måste säkerställa att de policys och handlingsplaner med hög ambitionsnivå som antagits också omsätts i praktiken, och inte blir beroende av enstaka eldsjälar utan präglar hela Försvarmakten. Detta måste löpande följas upp av Försvarmaktens ledning. Även om ett arbete för att säkerställa tillgång till utrustning och uniformer som passar olika kroppar pågår behöver arbetet intensifieras. Tyvärr visar erfarenheten att Försvarmakten har haft svårt att leverera materiel och personlig utrustning som passar såväl kvinnor som män.

En helt central del för att öka diversiteten i Försvarsmakten är att nolltolerans mot trakasserier och diskriminering efterlevs i praktiken, och att detta följs upp. Det är också viktigt att säkerställa att en anställning inom Försvarsmakten går att kombinera med familjeliv.

I den historiska upprustningen som nu sker ska fler lockas till att arbeta för Försvarsmakten, och fler kallas också till värnplikt. Då måste Försvarsmaktens arbetsmiljö vara tillräckligt attraktiv för att människor ska vilja stanna. Lönenivåerna sätts fortsatt av arbetsmarknadens parter, men det finns stort utrymme till förbättring för att säkerställa att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsplats för fler. Det handlar bland annat om att säkerställa goda villkor och hög säkerhet i arbetet samt möjlighet till kompetensutveckling i tjänsten. Vi ser också ett behov av att indexreglera värnpliktigas dag ersättning för att det smidigt ska följa samhällets prisutveckling på samma sätt som exempelvis CSN-bidrag.

Under utbildning till officer och andra utbildningar inom totalförsvaret finns särskilda regler för bland annat bostadsbidrag och dag ersättning. Bland annat kan ersättning ges för bostad som studenten haft innan man påbörjade sin utbildning. Den som tar emot sådant bidrag får emellertid inte möjlighet att ha inkomster från arbete med mer än 2 000 kronor per månad, samtidigt som ersättningen i övrigt är låg. Det vore önskvärt att se över och modernisera regelverket så att fler studerande inom totalförsvaret skulle kunna få mer likvärdiga förutsättningar för att extrajobba och sommarjobba som andra studenter, genom ett högre fribelopp. Detta skulle vara av betydelse för Försvarsmaktens möjligheter att rekrytera även äldre personer som har etablerat familj.

Ungas bristande psykiska hälsa har pekats ut av Plikt- och prövningsverket som ett hinder för rekryteringen av värnpliktiga. Det har också rapporterats om incidenter när Försvarsmakten inte har tagit psykisk ohälsa på allvar. Dessa incidenter kan i värsta fall leda till dödlig utgång genom suicid. Kunskap om arbete för att förebygga, upptäcka och hantera psykisk ohälsa behövs på alla nivåer inom Försvarsmakten, inte minst hos de – ofta juniora – befäl som möter de värnpliktiga som utbildas i deras vardag. De som tidigare arbetat i Försvarsmakten ska också känna sig trygga i att få stöd efter avslutat uppdrag. Vi vill stärka tillgången till psykosocialt stöd för veteraner, civilanställda och deras familjer.

Emma Berginger (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Camilla Hansén (MP)

Jacob Risberg (MP)